

Perspectiefnota 2013-2016

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	1
1.1	Voorwoord.....	1
1.2	Leeswijzer	1
2.	Mid Term Review	3
2.1	Inleiding.....	3
2.2	Rode draden	3
2.3	Kernthema's	4
2.4	Vervolg	4
3.	Ontwikkelingen 2013-2016	5
3.1	Van juni 2011 naar juni 2012.....	5
3.2	Wet Werken naar Vermogen	6
3.3	Economische crisis en bezuinigingen.....	7
3.4	Tussenconclusie	9
4.	Financieel perspectief.....	10
4.1	Uitgangssituatie	10
4.2	Decentralisaties en Wet werken naar Vermogen	10
4.3	Economische crisis en bezuinigingen.....	11
4.4	Effecten jaarrekening en overige ontwikkelingen	12
4.5	Risico's	14
5.	Scenario's	16
5.1	Het pessimistische scenario	17
5.2	Het optimistische scenario	17
5.3	Het voorzichtige scenario	18
6.	De koers: richting 2016.....	19
6.1	Visie	19
6.2	Bezuinigingsrichtingen	20
6.3	Vervolgproces	20
7.	Uitgangspunten voor het opstellen van de begroting	21
	Bijlagen.....	i
I.	Mid Term Review/Stand van zaken uitvoeringsprogramma	ii
II.	Totaaloverzicht bezuinigingen 2012-2015.....	v
III.	Totaaloverzicht ontwikkelingen	vii
IV.	Totaaloverzicht investeringsprogramma 2013-2016.....	viii
V.	Verwachte ontwikkeling reservepositie	ix

1. Inleiding

1.1 Voorwoord

Vorig jaar hebben wij met uw raad een vruchtbare discussie gevoerd over de perspectiefnota 2012-2015. Met een omvangrijk bezuinigingspakket hebben wij samen geprobeerd om de leefbaarheid van onze gemeente overeind te houden, de kracht van Meppel te benutten, mogelijkheden voor investeringen open te houden en toch financieel een solide meerjarenraming te presenteren. U heeft besloten een aantal bezuinigingen door te voeren die pijnlijk, maar noodzakelijk zijn. Daarbij was onze verwachting dat we duurzaam onze ramingen op orde hadden en een aanvullende bezuinigingsronde kon worden vermeden.

Als gevolg van de economische crisis ontwikkelt de situatie zich echter ongunstiger dan wij hoopten. Tot aan de val van het kabinet-Rutte voorzagen wij dat de ontwikkelingen in met name het sociaal domein (bijstand, re-integratie, zorg en welzijn) om extra financiële middelen zouden vragen. Nieuwe heroverwegingen leken daarmee onontkoombaar. Met de demissionaire status van het kabinet zal het parlement een aantal wetsvoorstellen controversieel verklaren (waaronder vermoedelijk de Wet Werken naar Vermogen). Daarmee zijn de vooruitzichten niet helderder geworden, maar waarschijnlijk zijn negatieve ontwikkelingen ook niet van tafel. Nieuwe informatie zal ongetwijfeld al volgen voordat uw raad zich over deze perspectiefnota heeft kunnen buigen. Dat maakt een bestuurlijke afweging nog lastiger dan anders.

Waar andere gemeenten er voor kiezen om geen financiële ontwikkelingen te schetsen in hun perspectiefnota's of voorjaarsnota's, hebben wij gemeend om uw raad toch enige financiële scenario's mee te geven voor de bestuurlijke afweging. De status daarvan is echter minder helder dan wij wenselijk vinden. Om enige richting aan een discussie te geven, doen wij u enige voorzetten in deze perspectiefnota. Indien in de tussenliggende periode van verzending tot aan behandeling meer informatie volgt, doen we u dat uiteraard toekomen.

1.2 Leeswijzer

Voortbordurend op de ingezette lijn van het afgelopen jaar, wordt in deze perspectiefnota in de hoofdstukken 2 en 3 onze strategische inzet geschetst in de komende vier jaar. De relatie met het coalitieakkoord en het uitvoeringsprogramma wordt daarbij gelegd. Daarbij blikken we zowel terug als vooruit. In hoofdstuk 2 vindt u de mid term review: onze tussenbalans op de helft van de collegeperiode. In hoofdstuk 3 worden de ontwikkelingen voor de korte en middellange termijn in perspectief geplaatst.

In hoofdstuk 4 vindt u het financiële totaaloverzicht, waarbij we ingaan op de ontwikkeling van het saldo na de begroting 2012 en de voorgestelde kaderstelling. In tegenstelling tot vorig jaar is deze indeling niet gebaseerd op raadsprogramma's, omdat de ontwikkelingen op een aantal grote dossiers een indeling in programma's minder rechtvaardigt.

Het vervolg na deze perspectiefnota wordt kort geschetst in hoofdstukken 5 en 6. Hoofdstuk 5 bevat een aantal mogelijke scenario's en hoofdstuk 6 gaat in op het vervolgproces en onze visie daarbij. Deze hoofdstukken kunt u lezen als opmaat voor een discussie met uw raad. Conform onze financiële verordening bevat de perspectiefnota ook de uitgangspunten voor het opstellen van de eerstvolgende programmabegroting. U vindt deze in hoofdstuk 7.

Tot slot vindt u in de bijlagen achtereenvolgens:

- I – mid term review/stand van zaken uitvoeringsprogramma
- II – totaaloverzicht bezuinigingen 2012-2015
- III – totaaloverzicht van ontwikkelingen
- IV – totaaloverzicht investeringsprogramma 2013-2016
- V – verwachte ontwikkeling reservepositie

2. Mid Term Review

2.1 Inleiding

Halverwege onze zittingsperiode maken wij de balans op. In deze Mid Term Review (of tussenbalans) kijken wij terug en kijken wij vooruit. We leggen verantwoording af over wat we hebben gedaan en we geven aan wat we de komende twee jaar willen bereiken. Dit alles plaatsen wij in het licht van wat wij bij onze start voor ogen hadden en wat is neergelegd in onze collegeverklaring en ons uitvoeringsprogramma (tezamen ons collegeprogramma).

In grote lijnen zijn wij tevreden over wat is bereikt, maar vinden we dat wij de bereikte resultaten te weinig voor het voetlicht hebben gebracht. Ook zijn we voortvarend zijn gestart met de noodzakelijke bezuinigingen, maar is er nog heel veel werk aan de winkel, zeker nu de economie stagneert en vanuit het Rijk nieuwe bezuinigingen lijken te worden aangekondigd.

2.2 Rode draden

In onze collegeverklaring staan drie rode draden centraal: de vitale samenleving (versterken van de kracht van de samenleving), samenwerking en 'beter met minder'. Alle drie rode draden zijn vooruit gebracht in de afgelopen twee jaar. Zo is het wijkgericht werken verder vorm gegeven door wijkteams in het leven te roepen en in drie wijken te werken aan toekomstagenda's en het versterken van buurtopbouwwerk. Burgers worden betrokken bij alle projecten en bij werken in de openbare ruimte. Meppel is een bruisende en zorgzame stad, juist door het werk van vrijwilligers op tal van gebieden.

Samenwerking in de regio Zwolle is versterkt, onder meer op het gebied van de economie waarover in 2011 een intentieovereenkomst met de betrokken gemeenten is getekend. De contacten met omliggende gemeenten en binnen Drenthe zijn voortgezet en aangehaald.

Noodzakelijke bezuinigingen tekenen het streven om het beter te doen met minder financiële middelen. Toen duidelijk werd dat we een flinke bezuinigingsopgave hadden, hebben wij de koe bij de horens gevat en hebben alle noodzakelijke elementen voor gedegen besluitvorming bij de Raad gelegd. Hoewel de bezuinigingen tot onrust hebben geleid, proberen wij dit samen met betrokken partijen op te lossen.

Het bereikte resultaat is het meest duidelijk te zien aan de ontwikkelingen bij de grote projecten. Zichtbaar is de vooruitgang bij onder meer de Brede School KoeBerg, in de wijk Koedijkslanden, op Het Vledder en het Kerkplein. Maar minstens zo belangrijk is de veel minder zichtbare vooruitgang bij projecten als het onderwijspark Ezinge, Nieuwveense Landen, de Kromme Elleboog en het winkelcentrum Koedijkslanden en omgeving. De drie rode draden blijven centraal staan in de twee resterende jaren, zoals wij in hoofdstuk 6 betogen en nader uitwerken.

2.3 Kernthema's

Ook over de resultaten op onze vijf kernthema's zijn wij tevreden. Deze kernthema's zijn: Werk, Duurzaamheid, Dienstverlening, Sociale samenhang en Stadsontwikkeling.

Mooie resultaten zijn geboekt bij re-integratie, met een behoorlijke uitstroom naar regulier werk. Ook zijn 17 leerwerkplekken bij bedrijven en instellingen gerealiseerd. Op het gebied van de economie is gescoord met de Economische Agenda, het acquisitiebeleid en het ondernemersfonds.

Het Lokaal Duurzaam Energiebedrijf (MeppelEnergie B.V. in oprichting), opgezet met Rendo, draagt bij aan de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. Dat geldt ook voor het duurzaamheidsfonds, waarop inwoners een beroep kunnen doen.

Vorderingen zijn gemaakt bij het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening. De gemeente is telefonisch steeds beter bereikbaar via het 14-0522 nummer. Het aantal digitale producten is uitgebreid. Er komen servicenormen voor de manier waarop klanten worden benaderd.

Op sociaal gebied krijgt de jeugd aandacht via onder meer projecten over middelengebruik en gezond gewicht. Verder worden mantelzorg en vrijwilligerswerk ondersteund en gewaardeerd. Maatschappelijke ondersteuning wordt mét betrokkenen nader vormgegeven. De link met de nieuwe beleidsnota WMO wordt gelegd.

Via verschillende projecten, maar bijvoorbeeld ook via het verkeersplan is invulling gegeven aan het thema Stadsontwikkeling.

2.4 Vervolg

Al met al zijn dit mooie resultaten. Toch zijn wij niet over alles tevreden. Want soms is er veel weerstand en soms behoorlijke vertraging. Ook hangen eventuele nieuwe bezuinigingen nog als een zwaard van Damocles boven ons. Wij willen met volledige inzet proberen partijen bij onze opgave te betrekken en ons uitvoeringsprogramma te realiseren voor het einde van deze collegeperiode –zodat Meppel leefbaar en bruisend blijft.

Als bijlage I bij deze perspectiefnota hebben wij ter informatie een overzicht opgenomen van de stand van zaken van ons uitvoeringsprogramma 2010-2014.

3. Ontwikkelingen 2013-2016

3.1 Van juni 2011 naar juni 2012

Vorig jaar is een historisch bedrag van ruim € 6 miljoen aan bezuinigingen vastgesteld. Aan de realisatie van die bezuinigingen wordt nu hard gewerkt, waarbij wij er van uitgaan dat deze bezuinigingen –hoewel soms lastig- gerealiseerd kunnen worden. Het merendeel van de bezuinigingen ligt echter goed op koers en verwachten wij te kunnen realiseren. Als bijlage II is een overzicht weergegeven van de stand van zaken tot dusverre.

Voor het tweede achtereenvolgende jaar staat de perspectiefnota echter in het teken van aanstaande financiële krapte. Twee grote ontwikkelingen zijn relevant voor ons huidige perspectief. Dat zijn:

1. Decentralisaties en kortingen

Het kabinet heeft drie grote decentralisaties naar de gemeenten ingezet. De Wet Werken naar Vermogen (WWNV) maakt gemeenten er verantwoordelijk voor dat mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt zo veel mogelijk aan het werk gaan. Deze wet hervormt de huidige Wet Werk en Bijstand, de Wet Arbeidsondersteuning Jonggehandicapten en de Wet Sociale Werkvoorziening. De wet zou op 2013 ingaan (zie ook hierna).

Een deel van de AWBZ (de extramurale begeleiding) wordt de verantwoordelijkheid van gemeenten, in 2013 voor nieuwe klanten en in 2014 voor bestaande klanten. De verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg, tenslotte, komt in 2015 van provincies naar gemeenten.

Deze decentralisaties gaan alle vooralsnog vergezeld van een efficiëncykorting. Het Rijk gaat ervan uit dat gemeenten dit beleid efficiënter kunnen uitvoeren dan de hogere overheden door maatwerk te leveren en meerdere instrumenten in samenhang in te zetten. Als uitgangspunt heeft uw raad bij de vorige perspectiefnota besloten om de hiermee gepaard gaande financiële middelen leidend te laten zijn voor het lastenniveau (budgetneutraal), waarbij voor de sociale werkvoorziening een uitzondering is gemaakt.

2. De economische crisis en bezuinigingen

De economische crisis houdt aan en verdiept zich. De Rijksoverheid reageert met forse bezuinigingen, waarvan de exacte omvang op dit moment nog niet bekend is. Dit zal effecten hebben op de middelen die de gemeente beschikbaar heeft voor haar taken en zet extra druk op de realisatie van de bezuinigingen waartoe al besloten is. Daarnaast is een toenemend beroep te constateren op voorzieningen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Het gaat dan vooral om sociale voorzieningen, op het gebied van bijstand en maatschappelijke ondersteuning. Ook de opbrengsten uit bijvoorbeeld bouwleges en parkeren staan onder druk.

Voor beide ontwikkelingen geldt op dit moment echter dat er meer onzekerheden dan zekerheden zijn. Het is lastig om deze ontwikkelingen financieel te vertalen, tegelijkertijd moeten er enkele uitgangspunten gekozen worden om een richting te kunnen bepalen. Hierna doen wij een voorzet.

3.2 Wet Werken naar Vermogen

De val van het kabinet maakt invoering van deze Wet per 1 januari 2013 erg onzeker; wij verwachten dat dit wetsvoorstel controversieel zal worden verklaard. Niet vanwege de basisgedachte uit de wet (die kan rekenen op een groot draagvlak in het parlement), maar vanwege de vertaling daarvan.

Bij drie pijlers van de Wet verwachten wij gevolgen voor de gemeenten:

1. Re-integratie en uitstroom van de oude groep WWB, inclusief aanscherping van instroom, handhaving en sturing.
2. Herstructurering van de sociale werkvoorziening
3. Een regionale en integrale werkgeversbenadering

De taak van de gemeente is om de doelgroepen uit de Wet hun verdien capaciteit te laten ontwikkelen tot het maximum van hun vermogen. Dit is een complexe opgave. Een bezuiniging op het inkomensgedeelte van de Wet is echter niet mogelijk: de WWNV wordt net als de WWB een open einderegeling en het is gemeenten niet toegestaan een eigen inkomensbeleid te voeren. Beïnvloeding is wel mogelijk door scherp te zijn bij de behandelingen van nieuwe aanvragen en door uitstroombevordering.

Wet Werken naar vermogen: periodieke en bijzondere bijstand

Gezien de tekorten uit de afgelopen jaren op de periodieke bijstand en gelet op de economische situatie is bijramen onontkoombaar. Voor de bijstand en bijzondere bijstand hanteren wij daarom een aantal uitgangspunten:

- Het huidige WWB klantenbestand blijft stabiel op 600 (rekening houdend met instroom door conjunctuur, uitstroom door handhaving en re-integratie);
- De verwachte toestroom van Wajongers bedraagt jaarlijks 20 personen. Uit de herkeuring in 2014 en 2015 verwachten wij 2x 25 extra personen;
- Een bijstandsuitkering bedraagt gemiddeld € 13.500 per jaar;
- Voor de inkomsten wordt uitgegaan van de laatste voorlopige beschikking van het Rijk;
- Mogelijke inverdieneffecten van de WWNV worden nog niet ingeboekt omdat niet helder is waar we vanuit moeten gaan.

Onzeker is in hoeverre wij gecompenseerd zullen worden voor de toestroom van Wajongers. Het is niet reëel om te veronderstellen dat wij voor 100% gecompenseerd zullen worden, tegelijkertijd lijkt het ook niet reëel om te veronderstellen dat er geen enkele compensatie wordt toegekend. Wij hebben daarom het uitgangspunt gehanteerd dat 50% gecompenseerd wordt. In de scenario's van hoofdstuk 5 geven wij u meer inzicht in de financiële gevolgen van deze uitgangspunten.

Wet Werken naar vermogen: sociale werkvoorziening

Met name bij deze doelgroep is sprake van diverse beperkingen (sociaal, psychisch, lichamelijk), maar ook deze groep zal naar hun hoogst mogelijke verdien capaciteit worden gebracht om mee te kunnen doen in de maatschappij. De kans dat de huidige sociale werkvoorziening in deze vorm zal blijven bestaan is echter klein. Vooralsnog gaan wij uit van een onderscheid tussen beschermt werken en onbeschermt werken, waarbij de inzet van re-integratieactiviteiten op deze laatste groep zal worden ingezet. Dit betekent ook een en ander voor de manier waarop Reestmond de sociale werkvoorziening uitvoert en roept de discussie op hoe we in Meppel de toekomst van deze gemeenschappelijke regeling voor ogen zien.

De verwachte uitstroom naar regulier werk is sterk afhankelijk van de vraag vanuit de werkgevers. In veel gevallen kunnen we met het aanbod waarschijnlijk niet tegemoet komen aan het gevraagde niveau, hoewel ook werkgevers zich bewust zijn van hun rol en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Aan inkomstenkant krijgen wij een subsidie van € 25.750 per SE (sociale eenheid) die aan Reestmond wordt doorbetaald. Deze subsidie wordt de komende drie jaar afgebouwd naar € 22.000. Tegelijkertijd zijn de kosten hoger, zo rond de € 37.200 per SE. Door de werkwijze van Reestmond is het lange tijd gelukt om met de bemensing het verdieneffect hoog te maken en het verschil tussen salariskosten en subsidie klein te houden. Bij ongewijzigd beleid loopt het tekort echter snel op en kan uitkomen op € 2 miljoen voor alle gemeenten die in Reestmond deelnemen. Meppel heeft 49% van de aandelen en zou daarmee een tekort van € 1,0 miljoen moeten financieren. De meerjarenraming van Reestmond is echter nog niet vastgesteld en wij achten het mogelijk dat een deel van de tekorten bij het SW-bedrijf door Reestmond zelf opgevangen kunnen worden. Bovendien wijzen de laatste berichten op het schrappen van de aangekondigde rijkskorting voor in ieder geval het jaar 2013. Bij de vorige perspectiefnota (2012-2015) heeft u besloten om € 480.000 structureel bij te ramen als bijdrage aan het tekort voor Reestmond. Verdere financiële gevolgen zijn vertaald in de scenario's bij hoofdstuk 5.

3.3 Economische crisis en bezuinigingen

Gemeentefonds en rijksuitkeringen

Op het moment van schrijven van deze perspectiefnota heeft de Tweede Kamer bij monde van VVD, CDA, D66, GroenLinks en ChristenUnie een akkoord op hoofdlijnen gesloten om uit te komen op een maximaal begrotingstekort van 3% in 2013. Dit akkoord omvat onder meer een verhoging van de BTW naar 21% en een nullijn voor rijksambtenaren. Niet helder is welke gevolgen zullen optreden voor de specifieke uitkeringen en de algemene uitkering uit het gemeentefonds waar wij voor onze inkomsten een belangrijk deel van afhankelijk zijn.

Wij verwachten een aantal ontwikkelingen in de komende jaren:

- Met ingang van 2012 is de normeringssystematiek 'trap op, trap af' weer in werking getreden voor de omvang van het gemeentefonds. Dit betekent dat als rijksuitgaven netto dalen, dat ook de omvang van het gemeentefonds afneemt. Rijksbezuinigingen zullen daarmee een afgeleid effect hebben op het accres van het gemeentefonds, een daling ligt de komende jaren voor de hand.
- Naast de gevolgen van bezuinigingen op rijksdepartementen is ook een directe korting op het gemeentefonds niet ondenkbaar. Het is in omvang immers een van de grootste posten op de rijksbegroting.
- Er wordt al enige tijd gesproken over een herijking van het gemeentefonds. Een onderlinge vergelijking tussen gemeenten wijst uit dat er grote verschillen zijn op gebied van uitgaven en op het gebied van eigen inkomsten (m.n. uit dividend). Als een nieuwe verdeelsystematiek geïntroduceerd wordt, heeft dit consequenties voor de uitkering die Meppel ontvangt. Ongewis is of dit positief of negatief uit zal vallen. Ook bij de decentralisaties kan er een herverdeeleffect optreden. Dit is echter wel gemaximeerd op maximaal € 15 euro per inwoner per jaar.

Wet Houdbare overheidsfinanciën

Een mogelijke begrenzing van onze bijdrage aan het landelijke financieringstekort (het zgn. EMU saldo) lijkt aanstaande met het wetsvoorstel Houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof). Voor ons is niet bekend wat er in het voorstel staat, laat staan hoe een evt. aanscherping van doelstellingen uit het Stabiliteitspact zich vertaalt naar limieten op investeringen, leningenportefeuilles en wat dat zou betekenen voor Meppel. Deze beperking van onze gemeentelijke autonomie geeft wel extra reden tot zorg: als wij minder mogen lenen, kan er minder geïnvesteerd worden en daar heeft zowel de lokale economie als de leefbaarheid van onze gemeente onder te lijden. Ontwikkelingen volgen wij op de voet.

Realisatie bezuinigingen en taakstellingen

Zoals hiervoor aangegeven voorzien wij risico's in de realisatie van de afgesproken bezuinigingen. Dit speelt met name op de programma's 2 (brandweer), 3 (participatiebudget; zie hiervoor), 5 (individuele voorzieningen), 6 (cultuur), 7 (Sporthal de Eendracht) en 9 (parkeren, KOM).

- De bezuinigingsopdracht op de brandweer is lokaal, in het district en regionaal zo integraal mogelijk opgepakt. Er wordt gewerkt aan de realisering van de regionalisering van de brandweer, met inachtneming van de Meppeler bezuiniging. Vooralsnog houden we vast aan de ingeboekte taakstelling. De bezuinigingsopgave voor de hulpverleningsdienst HVD wordt wel gerealiseerd, maar niet in 2013. Dit wordt aangepast in de programmabegroting 2013.
- Het programma cultuur kent een forse bezuinigingsopgave en bij de perspectiefnota en begroting zijn moties aangenomen die een relatie hebben met de bezuinigingstaakstelling. Het realiseren van het afgesproken bezuinigingsbedrag op dit programma lijkt niet haalbaar zonder nieuwe ingrepen in het voorzieningenniveau. Aan de taakstellingen op cultuur houden we vooralsnog vast. Gelet op de besluitvorming en het onderzoek betreffende de Plataan, achten wij het niet realistisch om in 2013 de beoogde bezuiniging op de Plataan al te realiseren. Voor 2014 en verder blijft de taakstelling staan, voor 2013 wordt € 150.000 afgeraamd.
- Realisatie van de bezuiniging door de overdracht van sporthal De Eendracht lijkt in ieder geval voor 2013 niet haalbaar gelet op de financiële situatie aldaar. Wij stellen u voor om een gedeelte van de taakstelling van € 50.000 in te vullen door de productvernieuwingssubsidie voor Bad Hesselingen te schrappen.
- De bezuinigingsopgave op de openbare ruimte (KOM) wordt als zeer fors ervaren in de uitvoering. Voordat we tot realisatie overgaan, worden overeenkomstig de aangenomen motie de verwachte effecten voorgelegd. Aan het bezuinigingsbedrag wordt vooralsnog vastgehouden.

Individuele voorzieningen in de WMO

Speciale aandacht verdient het dossier Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Bij recente gerechtelijke uitspraken is nogmaals bevestigd dat gemeenten geen eigen inkomensbeleid mogen voeren. Een eigen bijdrage vragen van inwoners mag wel, maar deze mag niet inkomensafhankelijk zijn.

Daarnaast is recent geoordeeld dat een scootmobiel speciaal bestemd is voor mensen met een handicap en daarmee geen algemeen gebruikelijke voorziening is. In de vorige perspectiefnota is besloten tot een bezuiniging van € 300.000 door het collectivieren van scootmobielen, maar dat is hiermee niet realistisch geworden. Ditzelfde geldt voor het door ons voorgestelde algemeen gebruikelijk verklaren van kleine woningaanpassingen.

Is er dan op een andere manier invulling te geven aan de beoogde bezuinigingen op individuele voorzieningen? Wij denken vooralsnog van wel, met daarbij de compensatiegedachte in het achterhoofd: welke compensatie is nodig voor beperkingen die mensen verhinderen om deel te blijven nemen aan de maatschappij. De kanteling van claim- en voorzieningengericht naar vraag- en resultaatgericht zien wij hierbij als leidraad. Participatie en zelfredzaamheid/zelforganiserend vermogen worden de centrale begrippen. We houden vast aan de afgesproken taakstelling.

Een uitzondering maken wij voor de stadspas, waarmee we een bezuiniging wilden realiseren van € 75.000. Dit zien wij niet meer als realistisch, omdat ook het hanteren van inkomensgrenzen op het collectief vervoer gezien wordt als inkomenspolitiek. Het omgekeerde treedt op: in plaats van een bezuiniging, verwachten we een groter beroep op deze stadspas, die dan een regiopas wordt. Het huidige budget is hiermee taakstellend geworden.

Realisatie taakstellingen

Als gevolg van de economische crisis, ontstaat spanning op de gemeentelijke bronnen van inkomsten. In het verleden zijn taakstellingen in de begroting verwerkt op parkeeropbrengsten en op bouwleges, waarbij het niet langer realistisch is om te veronderstellen dat deze opbrengsten wel worden gehaald. Bij de bouwleges zien we een lagere opbrengst doordat minder vergunningen worden afgegeven en/of het bedrag aan leges per vergunning lager uitvalt doordat bouwsommen lager zijn dan voorheen. Dit heeft uiteraard een relatie met de crisis op de woningmarkt.

Voor parkeeropbrengsten ligt de analyse een stuk ingewikkelder: achter de oorspronkelijke taakstelling (verhoging van € 500.000 in 2011 ten opzichte van de realisatie in 2008) lagen diverse maatregelen zoals gebiedsuitbreiding, tariefstijgingen, sterkere handhaving, maar spelen ook andere factoren een rol (hoge benzineprijzen, operationeel zijn van parkeermeters e.d.). In 2011 is het parkeerbeleid geëvalueerd en heeft uw raad het college de opdracht gegeven het parkeerbeleid te herijken. Omdat de opbrengsten ten opzichte van de raming achterblijven, is het verstandig om een tegenvaller mee te nemen. Daarnaast achten wij het, bij een gelijkblijvende situatie, niet realistisch om door optimaliseringsmaatregelen die opbrengst nog eens met € 100.000 te verhogen (zoals besloten was in de vorige perspectiefnota). Wij stellen u voor om een verhoging van € 50.000 ten opzichte van de realisatie in 2011 als vertrekpunt te nemen voor onze parkeeropbrengsten.

Spanning blijft ook staan op de oude taakstelling om voor € 250.000 meer uren toe te schrijven aan projecten. In de komende jaren willen wij vooral afmaken waaraan wij begonnen zijn en dat uitgangspunt verhoudt zich slecht tot deze taakstelling. Mogelijkheden om deze taakstelling anders in te vullen worden onderzocht.

3.4 Tussenconclusie

Door deze ontwikkelingen staat ons uitgangspunt van een solide financieel beleid zwaar onder druk. Niet alleen verlangen toezichthouders van ons dat de financiële meerjarenraming duurzaam in evenwicht is, ook zelf hechten wij aan het principe dat de structurele lasten ook structureel gedekt zijn in onze begroting. Incidentele dekking van structurele tekorten is niet toegestaan, en bovendien geeft de ontwikkeling van onze reservepositie aan dat de vrije ruimte afneemt.

De koers die wij zelf willen varen als het gaat om de ontwikkeling van onze gemeente, wordt daarmee in steeds hogere mate bepaald en beperkt door de financiële randvoorwaarden.

Wij hadden de verwachting dat wij onze financiën voor langere tijd gezond zouden houden en dat dus één bezuinigingsronde zou volstaan. Gelet op het bovenstaande lijkt dat niet het geval, maar zekerheden zijn er nog niet. Toename van uitgaven en achterblijvende opbrengsten, mede door de zich verdiepende economische crisis en beslissingen van het Rijk leiden ertoe dat ons financieel meerjarenperspectief opnieuw negatief wordt. Op termijn ontstaan stevige tekorten -zo is onze verwachting- waarvan de exacte omvang nog niet duidelijk is en die onder meer afhangen van besluiten van regering en parlement. Wij hanteren het uitgangspunt dat het negatief zal uitvallen, zodat we een koers kunnen bepalen; het tekort wordt waarschijnlijk veel of heel veel. (In het volgende hoofdstuk wordt hierop nader ingegaan).

4. Financieel perspectief

In dit hoofdstuk wordt een weergave gegeven van de ontwikkelingen die van invloed zijn op het financieel meerjarenperspectief 2013-2016. Met de Perspectiefnota 2013-2016 wordt het beleids- en financieel kader voor de jaren 2013-2016 vastgesteld. Als basis voor de ramingen van de jaren wordt de vastgestelde begroting 2012 en de meerjarenramingen 2013-2015 gebruikt. Het jaar 2016 is een kopie van het jaar 2015, met uitzondering van de kapitaallasten.

4.1 Uitgangssituatie

Het saldo op de begroting 2012 dient als basis voor het meerjarenperspectief 2013-2016.

Financieel perspectief bedragen x € 1.000 min = voordeel, plus = nadeel	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Saldo begroting 2012	-425	-111	-335	-335
1.1 Moties/amendementen begroting 2012	0	-100	-155	-155
1.2 Kapitaallasten huidig investeringsprogramma 2016	0	0	0	-111
Uitgangssituatie Perspectiefnota 2013-2016	-425	-211	-490	-601

1.1 Moties/amendementen begroting 2012

Bij vaststellen van de begroting 2012 zijn een aantal amendementen en moties aangenomen. Twee daarvan hebben een financieel effect op het saldo van de meerjarenraming, te weten: Een extra taakstelling op de overige accommodaties vanaf het jaar 2014 en het volledig financieren van het Centrum Jeugd en Gezin binnen rijksmiddelen vanaf 2015, dus zonder gemeentelijke bijdrage.

1.2 Kapitaallasten huidig investeringsprogramma (2016)

Gelet op het feit dat het jaar 2016 een kopie is van 2015, vindt er een correctie plaats op de kapitaallasten van het huidig investeringsprogramma zoals opgenomen in de begroting 2012.

4.2 Decentralisaties en Wet werken naar Vermogen

De ontwikkelingen voor de decentralisaties en de Wet Werken naar Vermogen zijn hiervoor reeds toegelicht, zodat hier volstaan wordt met een toelichting op hoofdlijnen.

Financieel perspectief bedragen x € 1.000 min = voordeel, plus = nadeel	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
2. Decentralisaties & Wet Werken naar Vermogen				
2.1 Decentralisaties	-4.225	-10.350	-13.825	-17.300
1 malige transitie vergoedingen	-845	0	0	0
Structurele uitvoeringsbudgetten	0	-256	-256	-256
Kortingen	138	275	431	647
2.2 Principe kosten=budget	4.933	10.331	13.650	16.909
2.3 Ontwikkeling periodieke bijstand	68	380	691	830
2.4 Bijzondere bijstand	85	128	171	191
2.5 WSW bijdrage tekort reestmond	-124	177	541	541
Totaal effect Decentralisaties & Wet werken naar Vermogen	29	685	1.403	1.562

2.1 Decentralisaties

Met het overhevelen van taken van de rijksoverheid naar de gemeenten, gaat er ook beschikbaar budget mee om deze taken te kunnen uitvoeren. Het betreft de decentralisatie van de Jeugdzorg, AWBZ en de introductie van de Wet werken naar Vermogen. Deze budgetten maken onderdeel uit van de algemene uitkering. Het gaat om

reguliere budgetten om de taken uit te voeren, compensatie van transitiekosten, uitvoeringsbudgetten en efficiency kortingen.

2.2 Principe kosten=budget, uitvoering binnen rijksmiddelen

Uitgangspunt is dat de decentralisaties budgetneutraal worden uitgevoerd, binnen de door het rijk beschikbaar gestelde middelen. Dit heeft dan ook geen effect op het saldo van de begroting.

2.3 Ontwikkeling periodieke bijstand

Op basis van de geschetste uitgangspunten (zie hoofdstuk 3.2) en uitgaande van 50% compensatie voor nieuwe Wajongers is dit het financieel effect.

2.4 Bijzondere bijstand

De instroom van Wajongers zal ook een stijging in de aanvragen bijzondere bijstand tot gevolg hebben en de daarmee gepaard gaande hogere uitgaven.

2.5 WSW/Reestmond

Als deelnemer in de Gemeenschappelijke regeling, is Meppel medeverantwoordelijk voor eventuele tekorten van Reestmond. Waar wij op dit moment van uit gaan is de bijdrage van Meppel (49%) in het tekort van Reestmond (zie hoofdstuk 3.2), dit betreft een aanvulling op de bijdrage waar in de begroting 2012 al rekening mee is gehouden.

4.3 Economische crisis en bezuinigingen

De financiële gevolgen van de economische crisis en de voortgang op de realisatie van de bezuinigingen zijn in hoofdstuk 3.3 toegelicht en worden hier financieel verwerkt.

Financieel perspectief		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
bedragen x € 1.000		2013	2014	2015	2016
min = voordeel, plus = nadeel					
3.	<u>Economische crisis en bezuinigingen</u>				
3.1	Ontwikkeling alg. uitkering	-420	-704	-825	-1.433
3.2	Afname opbrengsten bouwleges	335	335	335	335
3.3	Afname leges obv minder bouwvolume	40	40	40	40
3.4	Afname kosten adviezen esthetisch bouwen obv minder bouwvolume	-40	-40	-40	-40
3.5	Parkeren	300	300	300	315
3.6	Niet realiseren bezuiniging stadspas	75	75	75	75
3.7	Niet realiseren bezuinigingen	480	0	0	0
3.8	Productvernieuwingssubsidie Bad Hesselingen	-20	-20	-20	-20
3.9	Verlaging bezuiniging overdracht de Eendracht	20	20	20	20
Totaal effect Economische crisis en bezuinigingen		770	6	-115	-708

3.1 Ontwikkeling algemene uitkering

Bij de begroting 2012 diende de meicirculaire 2011 als basis voor de berekening van de hoogte van de algemene uitkering. In de meicirculaires van het Rijk wordt jaarlijks ingegaan op de ontwikkeling van de uitkeringsfactor, waaronder een inflatiecorrectie. Vooruitlopend op de nog te verschijnen meicirculaire 2012 hebben wij die correctie wel al toegepast voor 2013. Het basisjaar voor het bepalen van de ontwikkeling van de uitkeringsfactor verschuift hiermee van 2011 naar 2012. Ook de effecten van de september- en decembercirculaire uit 2011 zijn vertaald.

3.2 Afname opbrengsten bouwleges

Er is in de begroting 2012 rekening gehouden met een stijging van opbrengsten van de bouwleges. Als gevolg van de aanhoudende crisis is er een dalende trend zichtbaar van de opbrengsten.

3.3 Afname leges artistiek en esthetisch bouwen

3.4 Afname advieskosten artistiek en esthetisch bouwen

Door een afname in het bouwvolume is er een navenante daling in opbrengsten van de leges. De daling in het bouwvolume heeft ook een daling van de adviezen en daarmee de kosten van toezicht tot gevolg.

3.5 Parkeren

Er ontstaat een negatief structureel effect van € 250.000 voor het niet volledig realiseren van de 'oude' taakstelling (Begroting 2009). Oorzaken zijn minimale gebiedsuitbreiding, geen uitbreiding betaaltijden en niet realiseren tariefsverhoging. Gelet op genoemde ontwikkelingen stellen wij voor om de nieuwe taakstelling (Perspectiefnota 2012-2015) af te ramen met € 50.000.

3.6 Bezuiniging afschaffen stadspas niet realiseerbaar

De bezuiniging van € 75.000 door het afschaffen van de stadspas is niet realiseerbaar. Er is een uitspraak van de Centrale raad van Beroep waardoor het niet langer mogelijk is om aan inkomensbeleid te doen.

3.7 Niet realiseren bezuinigingen

Het risico op niet halen van bezuinigingen leidt niet tot een verlaging van de uiteindelijke opgave in 2015. Wij achten het halen van een deel van de bezuinigingen in 2013, voor in totaal € 500.000 niet haalbaar. Dit betreft de Plataan, overdracht sporthal de Eendracht en de individuele voorzieningen (WMO). Voor € 20.000 doen we een voorstel tot alternatieve invulling, deze is daarom apart weergegeven (3.9).

3.8 Productvernieuwingssubsidie Bad Hesselingen

3.9 Verlaging bezuiniging overdracht de Eendracht

Vanaf 2013 vervalt de productvernieuwingssubsidie aan Bad Hesselingen. Voorgesteld wordt om de vrijval van deze lasten in te zetten ter gedeeltelijke compensatie van het niet realiseren van de bezuiniging door overdracht van sporthal de Eendracht.

4.4 Effecten jaarrekening en overige ontwikkelingen

Tot slot verwerken we in de financiële meerjarenraming het structureel effect uit de jaarstukken 2011 en zijn er een aantal nieuwe ontwikkelingen met financieel gevolg (dividend, onderwijspark, investeringen en stelpost ontwikkelingen).

Financieel perspectief bedragen x € 1.000 min = voordeel, plus = nadeel	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2013	2014	2015	2016
4. Effecten jaarrekening en overige ontwikkelingen				
4.1 Daling aanvragen NIK's	10	10	10	10
4.2 Effect jaarrekening kapitaallasten	54	9	22	14
4.3 Maximering tarief rijbewijzen	30	30	30	30
4.4 Dividend ontwikkeling	0	30	80	130
4.5 Financieringslasten	PM	PM	PM	PM
4.6 Huur onderwijspark Ezinge	-650	-78	331	358
4.7 Sportaccommodatie Ezinge	-246	83	91	100
4.8 Verlaging onderhoud schoolgebouwen	-18	-18	-18	-18
4.9 Investerings PPN 2013-2016	33	97	128	290
4.10 Stelpost ontwikkelingen	200	200	200	200
Totaal Effect jaarrekening en overige ontwikkelingen	-587	363	874	1.114

4.1 Daling aanvragen identiteitskaarten

De komende jaren wordt een daling voorzien van de aanvragen. Er is in 2011 een grote run ontstaan op de kaarten i.v.m. het niet meer bij mogen schrijven van kinderen in het paspoort van de ouders en het stijgen van het tarief. Deze 'extra' klanten zullen in de komende vijf jaar naar verwachting niet opnieuw een kaart aanvragen.

4.2 Effecten jaarrekening kapitaallasten

Dit effect wordt veroorzaakt door het later gereedmelden en aframen van kredieten (restantkredieten) en kredietaanvragen na de behandeling van de begroting 2012.

4.3 Maximering tarief rijbewijzen

Vanaf 1 juli geldt er een maximum tarief voor de rijbewijzen, dit heeft een verlaging van de opbrengsten tot gevolg.

4.4 Dividend ontwikkeling

Wij verwachten de komende jaren een lager dividend te ontvangen van Rendo, gebaseerd op het (niet geaccordeerde) meerjarendividendplan. Los van de ontwikkelingen rondom evt. verkoop van Rendo aan Enexis, achten wij het realistisch om onze ramingen neerwaarts bij te stellen.

4.5 Financieringslasten

De rentelasten in onze begroting zijn op dit moment gebaseerd op de omslagrente van 4,3% en een grote onderuitputting in ons investeringsprogramma (i.v.m. geplande versobering en temporisering). Bij een stijgende rente op de kapitaalmarkt, tegenvallende verkoopopbrengsten en/of snellere uitvoering van ons investeringsprogramma lopen we een groter risico.

4.6 Huur onderwijspark Ezinge

Door de latere oplevering van onderwijspark Ezinge (1 april 2014) vallen de huurlasten in 2013 en gedeeltelijk 2014 vrij. Ook is rekening gehouden met het besluit om 1 jaar huur vooruit te betalen.

4.7 Sportaccommodatie Ezinge

Voor de sportaccommodatie geldt ook dat de oplevering is opgeschoven (1 november 2013). Dit heeft een vrijval van huurlasten in 2013 tot gevolg. De vooruitbetaling van 1 jaar huur heeft ook hier effect.

4.8 Verlaging onderhoud schoolgebouwen

Met de verlaging van de kosten van het onderhoud aan schoolgebouwen wordt aangesloten bij het integraal huisvestingsprogramma (IHP). Deze meevaller doet zich uitsluitend voor als ingestemd wordt met de vorming van een voorziening om het meerjarig onderhoud te kunnen bekostigen.

4.9 Kapitaallasten investeringsprogramma PPN 2013-2016

Dit zijn de kapitaallasten volgend uit het investeringsprogramma 2013-2016. Voor een groot deel betreft dit onderhouds- en vervangingsinvesteringen. Ook zijn investeringen voor onderwijshuisvesting, openbare ruimte en het DEP in de ramingen verwerkt. Het totale investeringsprogramma vindt u terug in de begroting 2013.

4.10 Stelpost ontwikkelingen

Bij de perspectiefnota wordt vooral gekeken naar de ontwikkelingen op hoofdlijnen i.v.m. het strategisch karakter van de bestuurlijke afweging. Onze begroting wordt op dit moment niet op detailniveau doorgelicht. Er zijn echter altijd een aantal autonome en een aantal afweegbare ontwikkelingen die om extra financiële middelen vragen. Denk hier bijv. aan een contract waarin afgesproken is een inflatiepercentage te compenseren. Wij stellen u daarom voor om rekening te houden met een structurele stelpost van € 200.000, die bij de begroting wordt vertaald in concrete maatregelen en dan afgewogen worden.

Al deze maatregelen tellen op tot het volgende totaaloverzicht. Na vaststelling van de Perspectiefnota 2013-2016 zal dit de uitgangssituatie vormen voor de programmabegroting 2013.

Financieel perspectief bedragen x € 1.000 min = voordeel, plus = nadeel	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Saldo begroting 2012	-425	-111	-335	-335
Totaal correcties begroting 2012 1.1 t/m 1.2	0	-100	-155	-266
Uitgangssituatie Perspectiefnota 2013-2016	-425	-211	-490	-601
Totaal effect Decentralisaties & Wet Werken naar Vermogen	29	685	1.403	1.562
Totaal effect Economische crisis en bezuinigingen	770	6	-115	-708
Totaal effect Jaarrekening en overige ontwikkelingen	-587	363	874	1.114
Saldo begroting na ontwikkelingen Perspectiefnota 2013-2016	-213	843	1.672	1.367

4.5 Risico's

Tweemaal per jaar, bij de begroting en bij de jaarrekening, vindt een volledige inventarisatie van de risico's plaats (in de paragraaf Weerstandsvermogen). Bij de Jaarstukken is recent een inventarisatie uitgevoerd en naar aanleiding daarvan hebben wij u voorgesteld om de bufferreserve te verhogen. Uiteraard keren deze risico's alle terug in deze perspectiefnota en stellen we u voor om op de meeste hiervan maatregelen te treffen¹.

Going concernrisico's

1. Realisatie taakstellingen: zie hierna
2. Personeelsbudgetten: zie hierna
3. Overschrijding budget WWB-inkomensdeel (paragraaf 3.2)
4. Overschrijding budget WMO-individuele voorzieningen (paragraaf 3.3)
5. Bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen: zie hierna
6. Opbrengsten omgevingsvergunningen (paragraaf 3.3)

Risicoprofiel grondexploitaties en projecten

7. Nieuwveense Landen: maatregelen getroffen in Jaarstukken 2011
8. Overige grondexploitaties: maatregelen getroffen in Jaarstukken 2011
9. LDEB MeppelEnergie: nog geen maatregelen nodig
10. Huursommen en -inkomsten Ezinge (paragraaf 4.4)
11. Projectkosten en huurinkomsten KoeBerg: nog geen maatregelen nodig

Financieel perspectief bedragen x € 1.000 min = voordeel, plus = nadeel	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
5 Risico's:				
5.1 Realisatie bezuinigingen (risico's)	160	860	1.110	1.110
5.2 Effect Rijksbezuinigingen op alg. uitkering	440	880	1.320	1.760
5.3 Maximaal herverdeeld effect decentr. en herijking GF	488	975	1.463	1.463
5.4 CAO onderhandelingen	PM	PM	PM	PM
5.5 Taakstellingen in begroting 2012	320	420	420	420
Totaal Risico's	1.408	3.135	4.313	4.753

5.1 Realisatie bezuinigingen

Zoals weergegeven in paragraaf 3.3 zien wij enige risico's op de realisatie van de afgesproken bezuinigingen (waaronder ook die op de gemeenschappelijke regelingen), maar nemen wij slechts op een aantal terreinen dit verlies. Structureel als het gaat om de stadspas, incidenteel ramen wij de bezuinigingen af voor de WMO, Plataan en de Eendracht (zie paragraaf 4.3). Het risico op niet-realiseren is weergegeven in tabelvorm op de volgende bladzijde.

¹ Een update van de risicoinventarisatie komt dan in de programmabegroting 2013.

nr	Omschrijving voorstel	2013	2014	2015	2016
203	Taakstelling brandweer	75	75	75	75
204	Taakstelling HVD	35	35	35	35
307	Taakstelling doorvertalen participatiebudget	PM	PM	PM	PM
502	Individuele voorzieningen WMO	(300)	300	300	300
601	Schouwborg Ogterop		100	100	100
602	Subsidierelatie Scala			250	250
605	Herstructurering CCM De Plataan	(150)	150	150	150
703	Overdracht sporthal De Eendracht	(30)	30	30	30
903	Versobering Kwaliteit op Maat		120	120	120
905	Optimaliseren betaald parkeren	50	50	50	50
	Totaal risico	160	860	1.110	1.110

5.2 Effect rijksbezuinigingen op algemene uitkering

In de media circuleerden bezuinigingsbedragen met een bandbreedte tussen de 5 en 16 miljard. Tot nu toe koos het kabinet-Rutte steeds voor 50%-50%: de ene helft voor rekening van de departementen en de andere voor sociale zekerheid en zorg. Het gemeentefonds deelt voor ongeveer 18% mee in bezuinigingen op de departementale uitgaven. Nieuwe bezuinigingen van 5 miljard betekenen bij dezelfde uitgangspunten een korting van € 450 miljoen op het gemeentefonds. Voor Meppel komt dit neer op € 880.000. In de berekening van het risico zijn wij uitgegaan van een bezuinigingsbedrag van € 10 miljard, waarbij de verdeling naar gemeenten hetzelfde uitvalt. Vooropgesteld dat de bezuinigingen niet allemaal in jaar 1 worden gerealiseerd, gaan we uit van ¼ deel per jaar oplopend tot 2016.

5.3 Herijking gemeentefonds en decentralisaties

De herijking van het gemeentefonds verloopt per saldo neutraal, maar op voorhand is duidelijk dat dit voor een individuele gemeente zowel voor- als nadelig kan uitpakken. Bij de decentralisaties is het uitgangspunt dat de budgetten overeenstemmen met de beschikbaar gestelde middelen. Toch is er een maximaal nadelig herverdeeleffect van €15 per inwoner per jaar (voor 3 jaren) voor de gemeenten, waarbij het risico bestaat dat de activiteiten niet goed kunnen worden uitgevoerd voor het beschikbare budget. Het maximaal negatieve herverdeeleffect is in de tabel vertaald.

5.4 CAO Gemeenteambtenaren

Op het moment van schrijven van deze perspectiefnota hebben de onderhandelingen tussen de VNG en de vakbonden geleid tot een principeakkoord dat voorgelegd wordt aan de achterban van de vakbonden. Dit omvat onder meer de invoering van een loopbaanbudget, salarisverhogingen en afspraken rondom werkzekerheid. Indicatief zou dat gaan om een bandbreedte tussen de € 200.000 en € 300.000. Conform de aangenomen motie wordt ook gekeken naar de consequenties van de invoering van een loopbaanbudget in relatie tot het opleidingsbudget. Het is overigens maar zeer de vraag of deze CAO zal worden aangenomen; de demissionair minister heeft laten weten een loonstijging niet passend te vinden.

5.5 Taakstellingen in begroting 2012

In de begroting 2012 en de meerjarenraming 2013-2016 zijn een aantal taakstellingen opgenomen, die nog nader ingevuld moeten worden (zie ook paragraaf 3.3). Dit betreft 'uren naar projecten' (€ 250.000), accommodaties (restant € 20.000 en nieuwe taakstelling vanaf 2014 voor € 100.000) en het evenementen-/toerismebeleid (€ 50.000). Deze resterende taakstellingen blijken lastig realiseerbaar.

5. Scenario's

Door de vele ontwikkelingen die de voorgaande hoofdstukken zijn geschetst laat het meerjarenperspectief een negatief beeld zien. Het staat immers vast dat veel van deze ontwikkelingen gepaard gaan met negatieve effecten. Weinig is nog duidelijk over de grootte, plaats en de termijn waarop het effect plaats zal vinden.

Er zijn 2 mogelijkheden om met deze onzekerheden om te gaan:

- 1) afwachten en handelen op het moment dat de toekomst zeker en uitgekristalliseerd is (wat nooit volledig het geval zal zijn).
- 2) in beeld brengen welke scenario's zich mogelijk voor kunnen doen, om de toekomst enigszins voorbereid tegemoet te treden.

Zoals uitgesproken in hoofdstuk 3 is een sluitend meerjarenperspectief ons uitgangspunt; het structureel dekken van structurele lasten met structurele baten. De scenario's gaan daarom uit van de effecten op de lange termijn en bekijken het jaar 2016. Bij de scenario's zijn de belangrijkste ontwikkelingen en risico's meegenomen.

Van een aantal ontwikkelingen zijn uitgangspunten geformuleerd en meegenomen in deze perspectiefnota. Onderaan het overzicht is aangegeven met welke effecten rekening is gehouden, en welke onderdelen van de scenario's zijn meegenomen in deze perspectiefnota.

Scenario's	Pessimistisch	Optimistisch	Voorzichtig
Onderwerpen			
Autonome ontwikkelingen vanuit het Rijk			
Algemene Uitkering:			
1.1 Effect rijksbezuinigingen op algemene uitkering	1.760	800	1.300
1.2 Effect herijking en decentralisaties op algemene uitkering	1.463	0	750
1.3 Compensatie Wajongers 0/50/100	1.685	-24	830
1.4 WSW	1.000	0	541
Interne Ontwikkelingen			
1.5 Bezuinigingen PPN 2012-2015	1.110	75	500
1.6 Taakstelling Begroting 2012	420	0	200
1.7 Parkeren	400	50	300
1.8 Bouwleges	500	100	335
Totaal effect per scenario	8.338	1.001	4.756
Meegenomen in saldo PPN			
1.3 Compensatie Wajongers 50% scenario voorzichtig	830	830	830
1.4 WSW scenario voorzichtig	541	541	541
1.5 Bezuinigingen PPN 2012-2015 scenario optimistisch	75	75	75
1.7 Parkeren scenario voorzichtig	300	300	300
1.8 Bouwleges scenario voorzichtig	335	335	335
Meegenomen effecten PPN 2013-2016	2.081	2.081	2.081
Totaal effect scenario minus meegenomen effecten PPN	6.257	-1.080	2.675
Saldo begroting 2016 na effect scenario	7.624	287	4.042

5.1 Het pessimistische scenario

Het pessimistische scenario gaat uit van zwaar weer. Met opzet worden zaken zo negatief als mogelijk voorgesteld.

Uitgangspunten bij dit scenario:

1. De economische crisis houdt nog enige jaren aan.
2. De bezuinigingen vanuit het Rijk naar gemeenten vallen in omvang erg tegen; er wordt bezuinigd op de algemene uitkering met dezelfde systematiek als eerder;
3. Meppel is een nadeelgemeente en heeft te maken met het maximum van € 15 per inwoner per jaar voor zowel de herijking als de decentralisaties;
4. Er volgt geen enkele compensatie voor de uitkeringen als gevolg van de toestroom van Wajongers;
5. De aangekondigde bezuinigingen op de WSW worden doorgezet en inverdieneffecten blijven uit;
6. De risico's op de realisatie van de bezuinigingen 2012-2015 en de al bestaande taakstellingen worden bewaarheid en zorgen voor een financiële tegenvaller;
7. Niet alleen halen we de extra taakstellingen niet, ook de huidige opbrengstenramingen voor parkeren en bouwleges vallen extra tegen.

Indien dit scenario zich voordoet (wat niet realistisch is), wordt duidelijk dat onze gemeente hier –ondanks zware en pijnlijke maatregelen- niet zelfstandig kan uitkomen. Een effect van € 8,3 miljoen is bijna 10% van de totale begroting en wordt zelfs met het schrappen van grote voorzieningen niet opgeheven.

5.2 Het optimistische scenario

Het tegenovergestelde scenario schetst een optimistisch wereldbeeld. Er is zeker geen sprake van rozengeur en maneschijn, maar met de val van het kabinet ziet ons financieel meerjarenperspectief er minder somber uit en lijkt het relatief mee te vallen.

Uitgangspunten bij dit scenario:

1. De economische crisis houdt aan in 2012/2013, maar met structurele hervormingen wordt het herstel ingezet. Dit betekent herstel vanaf 2015/2016;
2. Er wordt bezuinigd op de algemene uitkering met dezelfde systematiek als eerder, maar dit betreft 5 miljard;
3. Meppel is geen nadeelgemeente voor herijking en decentralisaties;
4. Er volgt 100% compensatie voor de uitkeringen als gevolg van de toestroom van Wajongers;
5. De aangekondigde bezuinigingen op de WSW worden volledig geschrapt en mogelijke inverdieneffecten brengen het financieel risico terug tot nul;
6. Het niet realiseren van bezuinigingen blijft beperkt tot de al genoemde stadpas;
7. De opbrengstenramingen op bouwleges en parkeren leiden bij ongewijzigd beleid en als gevolg van de economische crisis tot maximaal € 150.000 nadeel ten opzichte van de vorige meerjarenraming;
8. Overige taakstellingen in de begroting worden volledig gerealiseerd.

Dit scenario heeft een hogere realiteitswaarde dan het eerste scenario. Ten opzichte van onze uitgangspunten in de huidige perspectiefnota betekent dit een voordeliger ontwikkeling op de Wet Werken naar Vermogen, parkeren en bouwleges. Toch lijkt ook hier een aantal nieuwe ombuigingen onontkoombaar. Er is een voordelig effect bij dit scenario van € 1,08 miljoen ten opzichte van de meegenomen maatregelen, maar dat leidt tot een negatief saldo van bijna 3 ton (€ 1.359.000 negatief in deze perspectiefnota minus € 1.080.000 voordelig effect scenario).

5.3 Het voorzichtige scenario

Het veilige scenario vormt een middenweg tussen somber en optimistisch en is onze leidraad geweest bij het opstellen van deze perspectiefnota.

Uitgangspunten bij dit scenario:

1. De economische crisis houdt aan in 2012/2013, maar met structurele hervormingen wordt het herstel ingezet. Dit betekent herstel vanaf 2015/2016;
2. Er wordt bezuinigd op de algemene uitkering met dezelfde systematiek als eerder, maar dit betreft zo'n 8 miljard;
3. Meppel is een nadeelgemeente en heeft te maken met een negatief verdeeleeffect van € 7,50 per inwoner per jaar voor zowel de herijking als de decentralisaties;
4. Er volgt 50% compensatie voor de uitkeringen als gevolg van de toestroom van Wajongers;
5. De aangekondigde bezuinigingen op de WSW worden anders ingevuld, maar de huidige tekorten op de begroting van Reestmond blijven bestaan;
6. De incidenteel ingeboekte tegenvallers op de bezuinigingen voor het jaar 2013 gaan zich voor hetzelfde bedrag structureel voordoen op het totaal;
7. De bouwleges en parkeeropbrengsten worden structureel aangepast naar het effect van de jaarrekening 2011;
8. Overige taakstellingen in de begroting worden voor € 200.000 niet gerealiseerd.

Dit scenario heeft een hoge realiteitswaarde en kent een zekere mate van voorzichtigheid. Dit scenario hebben wij als uitgangspunt genomen voor onze meerjarenramingen, met een aantal uitzonderingen. Wij kiezen ervoor om de risico's die we inschatten voor de algemene uitkering en de realisatie van de bezuinigingen nog niet financieel te vertalen in de meerjarenraming. Bij de algemene uitkering hangt de ontwikkeling te sterk af van de keuzes van het Rijk. Voor de bezuinigingen verwachten wij dat bijsturing voldoende effect zal hebben als dat nodig is. Als die risico's zich wel gaan voordoen, ontstaat een groot structureel tekort waar wij ons op dienen voor te bereiden.

6. De koers: richting 2016

6.1 Visie

De tekorten kunnen dus naar verwachting zo ernstig zijn dat een nieuwe bezuinigingsronde onvermijdelijk is. En in dat geval zullen de ingrepen drastisch zijn. Alle bezuinigingen die in eerste instantie als denkbaar werden gezien -pijnlijk of minder pijnlijk-, zijn in de afgelopen jaren en met name bij de vorige perspectiefnota al beoordeeld en vrijwel volledig meegenomen.

Wij schatten in dat noodzakelijke nieuwe ingrepen de basisstructuur van onze gemeenschap verder kunnen aantasten. Dat gaat in tegen de uitgangspunten van ons college. Wij houden volledig vast aan onze rode draden en kernthema's:

- Inzetten op de kracht van de samenleving;
- Inzetten op de kracht van samenwerking;
- Inzetten op kwaliteit verhogen en kosten besparen (beter met minder).

Onverminderd gaan wij voort met inzetten op de kracht van de samenleving en van samenwerking bij het omgaan met de noodzakelijke bezuinigingen. Deels noodgedwongen, maar ook vanuit onze visie. De steeds mondiger burger moet je niet willen bemoederen en verzorgen bij elke hindernis of tegenslag op zijn weg, maar actief vragen om mee te denken over de ontwikkeling van onze gemeente. Onze visie is dat we willen activeren en ondersteunen waar dat nodig is, maar dat de burger vooral eerst zelf aan zet is. Daartegen kan worden ingebracht dat het idee van de kracht van de samenleving juist opkomt als er bezuinigd moet worden. Dat is een terecht verwijt. Het moet niet zo zijn dat we alleen een beroep op de samenleving doen, omdat onze financiële middelen afnemen.

Aan de andere kant is het ook verstandig om in een crisis gezamenlijk de schouders eronder te zetten. Een uitweg uit de crisis kan niet alleen van de overheid komen en moeten we dus ook niet van de overheid verwachten. We hebben de samenleving en het bedrijfsleven nodig om gezamenlijk (de gevolgen van) de crisis te bestrijden.

Wij gaan ook voor behoud van onze inhoudelijke koers, met de kernthema's:

- Werk. Wij staan voor een samenleving waarin iedereen meedoet –via werk, vrijwilligerswerk of op een andere manier.
- Duurzaamheid. Wij willen bijdragen aan duurzame oplossingen voor problemen rond energie, klimaat, voedsel.
- Dienstverlening. Wij stellen mensen centraal en willen onze dienstverlening optimaal op hun vragen richten.
- Sociale samenhang. Wij zetten in op sociale verbanden die in de netwerksamenleving steeds belangrijker worden. Kwetsbare mensen bieden we ondersteuning.
- Stadsontwikkeling. Wij willen Meppel aantrekkelijk en bruisend houden.

Deze kernthema's willen we overeind houden. De bezuinigingen zijn noodzakelijk om duurzaam financieel gezond te blijven. Wij willen er ondanks bezuinigingen voor waken dat een onaanvaardbare inbreuk gemaakt wordt op deze thema's en waarden.

6.2 Bezuinigingsrichtingen

De vraag die de geschetste situatie oproept is helder: Waarop is nog te bezuinigen? Wij noemen enkele richtingen voor nieuwe ingrepen en hun mogelijke consequenties:

- Schrappen van voorgenomen investeringen en projecten
- Sluiten van en/of korten op maatschappelijke voorzieningen en openbare ruimte
- Inkomstenverhogende maatregelen
- Verminderen van dienstverlening door besparing op de organisatie
- Anders wegen van risico's

Al deze mogelijke richtingen voor bezuinigingen zijn zeer onaantrekkelijk en gaan in tegen waar wij als college voor willen staan. De aantrekkelijkheid van Meppel als woon-, leef- en vestigingsplaats wordt fundamenteel aangetast als voorzieningen worden geschrapt of niet worden uitgevoerd. In het geval van kortingen op maatschappelijke voorzieningen kunnen zelfs schrijnende situaties voor mensen ontstaan en ook inkomstenverhogende maatregelen voelen onze burgers direct. Vermindering van dienstverlening heeft niet alleen gevolgen voor onze werknemers, maar vertaalt zich ook in een verminderde kwaliteit van uitvoering op tal van terreinen waar burgers de nadelen van zien of ondergaan.

Voor het anders wegen van risico's hebben wij u een voorzet gegeven in de vorm van scenario's, maar de kop in het zand steken is geen verstandige optie. We kunnen niet anders dan nadenken over deze richtingen: al deze mogelijke richtingen voor bezuinigingen zijn zeer onaantrekkelijk en gaan in tegen waar wij als college voor willen staan. Ombuigingen die op deze manier gerealiseerd kunnen worden, geven financieel lucht op de korte en middellange termijn, maar wij vrezen dat met ieder van die richtingen de toekomst van onze gemeenschap op langere termijn fundamenteel aangetast wordt. De voordelen steken bleek af bij de nadelen. Toch zullen keuzes moeten worden gemaakt. Wij willen daarbij zeker niet over één nacht ijs gaan. Dit soort beslissingen moet weloverwogen worden genomen en de noodzaak moet onomstotelijk vastliggen.

6.3 Vervolgproces

Wij willen daarom de tijd nemen om de ontwikkelingen te volgen. Die tijd nemen we om drie redenen. Ten eerste is niet meteen besluitvorming nodig. De begroting 2013 laat immers nog een positief beeld zien zonder extra maatregelen. Ten tweede willen wij meer duidelijkheid en zekerheid hebben over de bezuinigingen van het Rijk en de gevolgen voor de gemeente(n). Het risico is groot en moeilijk in te schatten. Ten derde vinden wij het onverantwoord ingrijpende keuzes te maken zonder een maatschappelijk debat en zonder een adequate analyse van opties en mogelijke consequenties –zowel op de korte als de langere termijn.

Met uw raad gaan wij graag de discussie aan. Niet alleen over de noodzaak van maatregelen, maar ook welke richtingen voor eventuele bezuinigingen uw raad voor ogen staat. Ons vertrekpunt is de collegeverklaring met onze visie en uitgangspunten. Door de kracht van onze samenleving (burgers) en van samenwerking beter te benutten kunnen we kwaliteiten behouden ondanks ingrijpende bezuinigingen. Dat is waar wij voor willen gaan!

7. Uitgangspunten voor het opstellen van de begroting

In de financiële beheersverordening is vastgelegd dat in de perspectiefnota zowel de beleidsmatige als de financiële uitgangspunten worden vastgesteld als basis voor het opstellen van de begroting 2013. Dit hoofdstuk vat daarom samen welke uitgangspunten concreet aan uw raad worden voorgelegd.

De geformuleerde beleidswijzigingen met financieel effect zullen worden verwerkt in de begroting. Dit geldt voor zowel de ontwikkelingen als de bezuinigingen per programma.

Personeelslasten

- De lonen 2013-2016 worden gebaseerd op de CAO gemeenten 2009-2011, die een looptijd heeft tot 1 juni 2011.
Er is een principeakkoord wat momenteel wordt voorgelegd aan de achterban van de vakbonden. Het is nog onzeker of het akkoord wordt aangenomen, de demissionair minister heeft aangegeven een loonstijging niet passend te vinden.
- Ten aanzien van het voormalige en boventallige personeel houden we rekening met de vrijval, verloop en aanvullingen van de verplichtingen.

Inflatiepercentage:

- De kostenbudgetten worden in principe niet gecompenseerd voor inflatie, tenzij er verplichtingen aan ten grondslag liggen. Dit is in feite een bezuiniging ter hoogte van de inflatie.
- Het te hanteren inflatiepercentage is het 'consumentenprijsindexcijfer (CPI) voor alle huishoudens' van het afgelopen jaar. Dit percentage bedraagt 2,3%.

Inkomstenramingen:

- De algemene uitkering uit het Gemeentefonds wordt gebaseerd op de laatst bekende circulaire van het Rijk en wordt berekend op basis van constante prijzen voor de meerjarenraming. Voor 2012 worden lopende prijzen gehanteerd.
- Voor alle andere inkomstenramingen hanteren wij het uitgangspunt dat ze jaarlijks verhoogd worden met het inflatiepercentage. Een aantal onderdelen zijn afwijkend ten opzichte van dit uitgangspunt:
 - De Onroerendzaakbelasting wordt in de periode 2010 tot en met 2013 elk jaar met 3% boven de inflatiecorrectie verhoogd. In 2014 en 2015 wordt de OZB alleen met de inflatiecorrectie verhoogd.
 - Parkeeropbrengsten: De parkeertarieven waar nodig aanpassen zodat er structureel € 50.000 meer opbrengsten worden gerealiseerd ten opzichte van de realisatie in 2011.
 - Leges en tarieven worden verhoogd met de inflatiecorrectie tot maximaal volledige kostendekkendheid.
 - De opbrengst bouwleges wordt verlaagd tot € 335.000 onder het niveau van de vorige meerjarenraming.
 - Voor de rioolheffing geldt 100% kostendekkendheid (inclusief kwijtschelding, btw-compensatie en toerekening stadsverzorging, onderdeel machinaal straatreiniging tbv kolken).
 - Voor de afvalstoffenheffing geldt 100% kostendekkendheid (inclusief kwijtschelding, btw-compensatie en toerekening stadsverzorging, onderdeel zwerfvuil).

Omslagrente:

- Aan de investeringen wordt een omslagrente toegerekend die berekend wordt aan de hand van het investeringsprogramma en de financiering.

- Ook aan de grondexploitaties wordt deze omslagrente toegerekend op basis van nacalculatie.

Investerings:

- Alle investeringen worden kritisch tegen het licht gehouden en daar waar mogelijk worden versoeringen en temporiserings toegepast.
- Kapitaallasten (rente en afschrijving) worden berekend over de nieuwe investeringen uit het investeringsprogramma 2013-2016, over de balanswaarden en de restantkredieten per 31 december 2011.

Subsidies:

- De subsidies worden vastgesteld op basis van de uitgangspunten zoals die zijn opgenomen in de nieuwe Algemene Subsidie Verordening (maart 2011). De raad kan voor een of meer beleidsterreinen jaarlijks een subsidieplafond vaststellen.
- Aan gesubsidieerde instellingen vindt geen compensatie plaats voor loonstijgingen als gevolg van CAO ontwikkelingen. Voor deze subsidies geldt ook dat we de nullijn hanteren, tenzij er bestaande overeenkomsten liggen waarin andere afspraken zijn gemaakt over bijvoorbeeld prijsindexering.
- Met subsidie ontvangsten wordt alleen rekening gehouden als hier een beschikking, convenant dan wel een overeenkomst aan ten grondslag ligt.

Bijstand en bijzondere bijstand:

- Het huidige WWB klantenbestand blijft stabiel op 600 (rekening houdend met instroom door conjunctuur, uitstroom door handhaving en re-integratie)
- De verwachte toestroom van Wajongers bedraagt jaarlijks 20 personen. Uit de herkeuring in 2014 en 2015 verwachten wij 2x 25 extra personen.
- Een bijstandsuitkering bedraagt gemiddeld € 13.500 per jaar.
- Voor de inkomsten wordt uitgegaan van de laatste voorlopige beschikking van het Rijk.
- Mogelijke inverdieneffecten van de WWNV worden nog niet ingeboekt omdat niet helder is waar we vanuit moeten gaan.
- Voor de nieuwe Wajongers gaan wij er vanuit dat we voor 50% gecompenseerd worden.

WSW/Reestmond

- Wij gaan uit van de bijdrage van Meppel (49%) in het tekort van Reestmond van de conceptmeerjarenraming, dit betreft een aanvulling op de structurele bijdrage waar in de begroting 2012 al rekening mee is gehouden.

Overig:

- De kosten voor het onderhoud van de kapitaalgoederen worden in principe gebaseerd op beheerplannen en beheersystemen.
- Eerder opgelegde taakstellingen zijn verwerkt in de bezuinigingsopgave en moeten in het kader van haalbaarheid op dit moment nog worden aangemerkt als risico.
- In de periode 2013-2016 wordt voor onvoorzien jaarlijks € 100.000 geraamd.

Bijlagen

- I Mid Term Review/Stand van zaken uitvoeringsprogramma
- II Totaaloverzicht bezuinigingen 2012-2015
- III Totaaloverzicht ontwikkelingen
- IV Totaaloverzicht investeringsprogramma 2013-2016
- V Verwachte ontwikkeling reservepositie

I. Mid Term Review/Stand van zaken uitvoeringsprogramma

Toelichting:

In onderstaande tabel worden in ingedikte vorm de actiepunten uit het Uitvoeringsprogramma 2010 – 2014 weergegeven. In kolom 2 staat kort het actiepunt vermeld, verdeeld over de vijf thema's en een kopje 'Algemeen'. In kolom 1 wordt de stand van realisatie van elk actiepunt in drie kleuren verbeeld. Groen = gereed. Blauw = Mee bezig. Rood = Moet nog. In kolom 3 wordt deze stand van zaken in woorden beschreven.

In kolom 4 tenslotte wordt aangegeven met de kleur Rood welke actiepunten achter lopen bij de realisatie; m.a.w. welke actiepunten gereed hadden moeten zijn, maar dit (om diverse redenen) nog niet zijn.

Stand	Onderwerp	Stand van zaken	Achter
	Algemeen		
	Position paper	Gereed. Vastgesteld in juni 2011.	
	Lobby- en netwerkstrategie	Eerste versie besproken in B&W (juni 2011).	
	Samenhangend bezuinigingspakket	Gerealiseerd.	
	Realisatie bezuinigingen	Uitvoeringsplan vastgesteld. Uitvoering gaande.	
	Werk		
	Economisch actieprogramma	Economische Agenda is gereed. Jaarlijks actieprogramma wordt opgesteld.	
	Ondernemersloket	Is onderdeel van Programma Dienstverlening. Nagedacht wordt over de vormgeving.	
	Acquisitieplan	Gereed. Uitvoering vindt plaats.	
	Ondernemersfonds	Gerealiseerd.	
	Ondernemershuis	Opdracht is vastgesteld. In 2012 volgt een voorstel.	
	Participatie en activering	Wordt meegenomen in beleidsplan WMO.	
	RMC en leerplicht	Regionale aanpak gestart in 2010, doorstart in 2011, 2012 wordt benut voor evaluatie (contract onder voorbehoud beëindigd).	
	Leerwerkplekken	Inmiddels zijn 17 van beoogde 50 leerwerkplekken gerealiseerd.	
	Re-integratiebeleid	Gereed.	
	Beleid WSW herijken	Loopt. Wordt ingehaald door Wet Werken naar Vermogen. Pilot loondispensatie loopt en eindigt in juli 2012.	
	Minimabeleid herijken	Vorbereidingen zijn getroffen, herijken gebeurt in 2012. Samenvoegen regelingen gebeurt.	
	TROP herijken	In 2012 volgt een nota.	
	Marktvizies	Zijn in voorbereiding. In 2012 'haven' en 'hotel en dagattractie'; in 2013 'jachthaven en waterrecreatie'	
	VVV	Bijna gereed. Voorstel volgt zeer binnenkort.	
	Citymarketing	Bijna gereed. Voorstel volgt zeer binnenkort.	

	Duurzaamheid		
	DAP + DEP	DAP (actieplan) wordt omgezet naar DEP (energieplan). Concept is gereed.	
	LDEB (lokaal duurzaam energiebedrijf)	Gereed. Samenwerkingsovereenkomst is getekend.	
	Duurzaamheidsscans	Volgt in 2012, conform planning.	
	Duurzaamheidsfonds	Gereed. Eerste leningen worden naar verwachting begin 2012 verstrekt.	
	Dimmen verlichting	Wordt bij projecten meegenomen.	
	Oplaadpunten	Twee zijn gerealiseerd, derde is in onderzoek.	
	Afvalstoffenplan	Grondstoffenbeleidsplan is in concept gereed.	
	Stadsverzorgingsplan	In concept gereed.	
	Dienstverlening		
	Systemen topografie	Het vullen van de systemen is gereed. Landelijke grootschalige basiskaart is vertrapd.	
	14+-nummer	Gereed.	
	Productenlijst	Gereed.	
	Stroomlijnen processen voor KCC	Gebeurt in 2013, conform planning.	
	Openingstijden aanpassen	Gebeurt voorjaar 2012.	
	DMS	Invoering nieuwe documentmanagementsysteem loopt en moet in 2015 gereed zijn (vertraging vanwege problemen rond landelijke standaarden).	
	Website actualiseren	Loopt. Is in 2012 gereed.	
	Servicenormen	Zijn ingevoerd. Bestuurlijke vaststelling in maart/april 2012.	
	Verminderen regels	Gereed. Er zijn regels geschrapt en vereenvoudigd. Maar er zijn landelijk ook weer regels bijgekomen.	
	Digitaal platform	Binnenkort is startbijeenkomst.	
	Sociale samenhang		
	Directe actie op meldingen	Wordt gedaan.	
	Buurtopbouwwerk	Is gerealiseerd in Koedijklanden.	
	Toekomstagenda's wijken	Gebeurt in drie pilotwijken.	
	Wijkteams	Is gerealiseerd in drie pilotwijken.	
	Mantelzorgondersteuning	Is gerealiseerd als verwijzfunctie (verbinden van loketten). Website loopt. Evaluatie gebeurt eind 2012.	
	Respijtzorg	Wordt uitgevoerd door SWMW. In 2012 wordt aanvullend naar behoeften van mantelzorgers gevraagd.	
	Vrijwilligersbeleid	Loopt.	
	Collectieve voorzieningen uitbreiden	Loopt, aanbesteding is medio 2012.	
	Woonservicezone Koedijklanden	Loopt.	

	Onderzoek gratis openbaar vervoer	Nog niet aan de orde; is gepland in 2012-2013.	
	Jeugd en middelen	Gereed.	
	JOGG	Loopt op schema.	
	CJG goedkoper	Evaluatie gestart, na zomer 2012 kan besluitvorming plaatsvinden.	
	Maatschappelijke stages	Loopt. SWMW voert dit uit.	
	Gebruik accommodaties optimaal	Loopt, panden afstoten als eerste aan de orde, optimaliseren wordt daarna geïntensiveerd.	
	Evenementen steunen	Is onderdeel van visie op citymarketing.	
	Stadsontwikkeling		
	Brede School KoeBerg	Bijna klaar, oplevering zomer 2012.	
	KoeBerg zuid	Voorstel in de maak, bijna gereed.	
	Onderwijspark Ezinge	Gaat van Voorlopig Ontwerp naar fase van Definitief Ontwerp.	
	Het Vledder	Juridisch traject.	
	Kromme Elleboog	In Raad.	
	Kraton	Terrein wordt deels heringericht. Verder geen ontwikkelingen.	
	Oostelijke stadsentree	Deelvisies moeten nog worden uitgewerkt.	
	Nieuwveense Landen	Eerste fase ruimtelijke procedures is in afronding. Leisurestrook start in 2012.	
	Binnenstad	Herinrichting conform binnenstadvisie loopt. Verdere uitvoering wordt daar vormgegeven waar kansen zijn.	
	Transformatiegebied	Visie Gammalocatie en visie noordelijke ontsluiting moeten in 2012, evenals besluit haalbaarheid.	
	Structuurvisie	Gepland in 2012.	
	Leidraad openbare ruimte N.L.	Gereed.	
	Ontwikkelstrategieën	Gebeurt niet. In 2013.	
	Beeldkwaliteit binnenstad	Wordt aan gewerkt. Cultuurhistorische waardenkaart komt in 2012. Bestemmingsplan en gebiedsgerichte welstandsnota (2013) vormen samen sterk toetsingsinstrument.	
	Actieplan GVVP	Gereed.	
	Actieplan parkeren	Komt in 2012.	
	Bewaakte fietsenstalling	Afgeblazen na onderzoek. Wordt eventueel nog meegenomen bij Het Vledder of Kromme Elleboog.	
	Kinkhorststraat	Vorbereiding is gereed; wachten is op besluitvorming Niermanschool.	
	Fietsverbinding Ezinge - Zuid	Geen prioriteit aan gegeven bij perspectiefnota 2012-2015.	

II. Totaaloverzicht bezuinigingen 2012-2015

Stand van zaken bezuinigingen		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Voortgang
Bedragen x € 1.000		2013	2014	2015	2016	
nr.	omschrijving bezuiniging					
01 Bestuur						
101	Samenwerking bezwaar en beroep	-10	-10	-10	-10	
102	Verlagen budget representatie	-10	-10	-10	-10	
103	Halvering budget rekenkamer	-28	-28	-28	-28	
	Taakstelling doorvertaling korting minder politieke ambtsdragers			-222	-222	
	Lagere korting minder politieke ambtsdragers gemeentefonds			26	26	
02 Openbare orde en veiligheid						
201	Invoering RROL	-32	-32	-32	-32	
202	Verhoging inkomsten evenementen					geschrapt
203	Taakstelling brandweer	-150	-150	-150	-150	
204	Taakstelling HVD	-32	-32	-32	-32	
	Verlaging budget rampenbestrijding	-35	-35	-35	-35	
	Taakstelling doorvertaling korting RUD's	-148	-185	-185	-185	
03 Sociale zekerheid en werkgelegenheid						
301	Afschaffen budget armoedeprojecten	-11	-11	-11	-11	
302	Categoriale regeling chronisch zieken en gehandicapten					geschrapt
am	alternatief: doorvertaling rijkskorting door ontstapeling	-18	-18	-18	-18	
303	Minimavoorzieningen beperken tot de doelgroep tot 110%	-44	-44	-44	-44	
304	Beperken doelgroep GKB	-16	-16	-16	-16	
305	Extra korting van 5 % op materiële schuldhulpverlening	-17	-17	-17	-17	
306	Opplussen extra korting op GKB-producten voor GR-leden	-4	-4	-4	-4	
	Taakstelling doorvertaling korting participatiebudget	-426	-484	-484	-484	
04 Onderwijs						
401	Beëindiging vergoeding schoolzwemmen SO en SBO	-25	-25	-25	-25	
mot	gecombineerde bezuiniging met zwembad, totaal € 100.000	25	25	25	25	
402	Beëindiging vergoeding schoolzwemvervoer	-17	-17	-17	-17	
mot	gecombineerde bezuiniging met zwembad, totaal € 100.000	17	17	17	17	
403	Afschaffen coördinatie Brede School activiteiten	-59	-59	-59	-59	
am	budget voor coördinatie Brede School activiteiten 2012 & 2013	45				
404	Beëindiging vergoeding schoolzwemmen praktijkonderwijs	-41	-41	-41	-41	
mot	gecombineerde bezuiniging met zwembad, totaal € 100.000	41	41	41	41	
405	Aanpassen bedrag duurzame inkopen	-75	-75	-75	-75	
	Minder kosten leerlingenvervoer	-40	-40	-40	-40	
am	Beëindiging logopedie*					geschrapt
05 Maatschappelijke ondersteuning						
501	Stichting Welzijn Meppel Westerveld	-106	-130	-149	-149	
502	Individuele voorzieningen WMO	-634	-637	-637	-637	
	Bezuiniging ind. voorzieningen gedeeltelijk niet realiseerbaar in 2	300				
	bezuiniging stadspas niet realiseerbaar	75	75	75	75	
503	Centrum Jeugd en Gezin	-123	-123	-123	-123	
am	financiering binnen rijksmiddelen			-55	-55	
504	Harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang		-200	-200	-200	
505	Subsidies	-6	-16	-16	-16	
	Verlaging uitvoeringskosten WMO	-40	-40	-40	-40	
	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg	-20	-20	-20	-20	
	Taakstelling doorvertaling korting jeugdzorg			-148	-148	
	Taakstelling doorvertaling korting AWBZ	74	-259	-259	-259	
	= op schema					
	= risico					
	= niet realiseerbaar					

Stand van zaken bezuinigingen		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Voortgang
Bedragen x € 1.000		2013	2014	2015	2016	
nr.	omschrijving bezuiniging					
06 Kunst, cultuur, recreatie en toerisme						
601	Taakstelling bedrijfsvoering Ogterop		-100	-100	-100	
602	Stopzetten subsidierelatie Scala			-400	-400	
603	Stopzetten subsidiëring expositieruimte De Secretarie	-39	-34	-30	-30	
mot	Instandhouden de Secretarie, vanaf 2014 subsidiebesparing	39	24	20	20	
604	Stopzetten subsidierelatie VVV	-15	-35	-35	-35	
605	Herstructurering CCM/De Plataan	-150	-150	-150	-150	
	Bezuiniging CCM/De Plataan niet realiseerbaar in 2013	150				
07 Sport en bewegen						
701	Vermindering budget Bad Hesselingen (incl. projectbudget)			-100	-100	
702	Herziening subsidiëring en uniformering tarieven			-100	-100	
703	Overdracht Sporthal De Eendracht	-50	-50	-50	-50	
	Inzet vrijval subsidie lasten tbv overdracht Sporthal de Eendracht	-20	-20	-20	-20	
	Overdracht Sporthal de Eendracht niet realiseerbaar in 2013	30				
704	Stopzetten NASB/Combinatiefunctionarissen		-102	-102	-102	
	Minder budget toeristische recreatie	-10	-10	-10	-10	
08 Ontwikkeling openbare ruimte						
801	Verlaging budget bestemmingsplannen		-17	-17	-17	
802	Vermindering capaciteit ruimtelijke ordening*		(-66)	(-66)	(-66)	
	Stoppen rietdaksubsidies	-24	-24	-24	-24	
09 Beheer bestaande openbare ruimte						
901	Graskeien langs wegen			-100	-100	
902	Bedrijfsvoering onderhoud en beheer groen	-163	-163	-163	-163	
903	Versobering kwaliteit op maat		-300	-300	-300	
904	Omvormen groen			-150	-150	
905	Optimaliseren betaald parkeren	-100	-100	-100	-100	
	Verlaging taakstelling betaald parkeren	50	50	50	50	
906	Versobering speelvoorzieningen			-15	-15	
10 Economische zaken en grondzaken						
1001	Planvorming economie	-33	-33	-33	-33	
	Vermindering ureninzet planeconomie(Begroting 2012)	23	23	23	23	
1002	Beëindiging lidmaatschap stedenkring		-5	-5	-5	
1003	Extra opbrengst HIAB locatie		-50	-50	-50	
	Minder advertenties (electronische bekendmaking)	-20	-20	-20	-20	
11 Milieu						
1101	Versobering inspanningen milieuzorg en -educatie	-60	-60	-60	-60	
12 Burgerzaken						
1201	Versobering verkiezingen		-10	-10	-10	
mot	Lagere bezuiniging verkiezingen		7	7	7	
1202	Begraafplaatsen	-10	-10	-10	-10	
1203	Verhoging leges publiekszaken	-20	-20	-20	-20	
1204	Verhoging leges huwelijken	-4	-4	-4	-4	
Projecten en investeringen						
1401	Versoberen en temporiseren projecten en investeringen	-400	-400	-400	-400	
Bedrijfsvoering						
	Bedrijfsvoering	-500	-750	-1.032	-1.032	
	= op schema					
	= risico					
	= niet realiseerbaar					

III. Totaaloverzicht ontwikkelingen

Financieel perspectief bedragen x € 1.000 min = voordeel, plus = nadeel		Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Saldo begroting 2012		-425	-111	-335	-335
1.1	Moties/amendementen begroting 2012	0	-100	-155	-155
1.2	Kapitaallasten huidig investeringsprogramma 2016	0	0	0	-111
Uitgangssituatie Perspectiefnota 2013-2016		-425	-211	-490	-601
2. <u>Decentralisaties & Wet Werken naar Vermogen</u>					
2.1	Decentralisaties	-4.225	-10.350	-13.825	-17.300
	1 malige transitie vergoedingen	-845	0	0	0
	Structurele uitvoeringsbudgetten	0	-256	-256	-256
	Kortingen	138	275	431	647
2.2	Principe kosten=budget	4.933	10.331	13.650	16.909
2.3	Ontwikkeling periodieke bijstand	68	380	691	830
2.4	Bijzondere bijstand	85	128	171	191
2.5	WSW bijdrage tekort reestmond	-124	177	541	541
Saldo begroting na Decentralisaties & Wet Werken naar Vermogen		-396	474	913	961
3. <u>Economische crisis en bezuinigingen</u>					
3.1	Ontwikkeling alg. uitkering	-420	-704	-825	-1.433
3.2	Afname opbrengsten bouwleges	335	335	335	335
3.3	Afname leges obv minder bouwvolume	40	40	40	40
3.4	Afname kosten adviezen esthetisch bouwen obv minder bouwvolume	-40	-40	-40	-40
3.5	Parkeren	300	300	300	315
3.6	Niet realiseren bezuiniging stadspas	75	75	75	75
3.7	Niet realiseren bezuinigingen	480	0	0	0
3.8	Productvernieuwingssubsidie Bad Hesseligen	-20	-20	-20	-20
3.9	Verlaging bezuiniging overdracht de Eendracht	20	20	20	20
Saldo begroting na Economische crisis en bezuinigingen		374	480	798	253
4. <u>Effecten jaarrekening en overige ontwikkelingen</u>					
4.1	Daling aanvragen NIK's	10	10	10	10
4.2	Effect jaarrekening kapitaallasten	54	9	22	14
4.3	Maximering tarief rijbewijzen	30	30	30	30
4.4	Dividend ontwikkeling	0	30	80	130
4.5	Financieringslasten	PM	PM	PM	PM
4.6	Huur onderwijspark Ezinge	-650	-78	331	358
4.7	Sportaccommodatie Ezinge	-246	83	91	100
4.8	Verlaging onderhoud schoolgebouwen	-18	-18	-18	-18
4.9	Investerings PPN 2013-2016	33	97	128	290
4.10	Stelpost ontwikkelingen	200	200	200	200
Saldo begroting na ontwikkelingen Perspectiefnota 2013-2016		-213	843	1.672	1.367
5 <u>Risico's:</u>					
5.1	Realisatie bezuinigingen (risico's)	160	860	1.110	1.110
5.2	Effect Rijksbezuinigingen op alg. uitkering	440	880	1.320	1.760
5.3	Maximaal herverdeelt effect decentr. en herijking GF	488	975	1.463	1.463
5.4	CAO onderhandelingen	PM	PM	PM	PM
5.5	Taakstellingen in begroting 2012	320	420	420	420
Totaal Risico's		1.408	3.135	4.313	4.753

IV. Totaaloverzicht investeringsprogramma 2013-2016

Investeringslijst voor Perspectiefnota 2013-2016 bedragen x € 1.000	Aanvulling tov B2012	raming uitgave 2013	raming uitgave 2014	raming uitgave 2015	raming uitgave 2016	verwacht jaar gareed	opmerkingen	aantal jaren afsch
investeringen brandweer								
vervanging bekapping	20				20	2016		10
totaal investeringen brandweer	20	0	0	0	20			
investeringen onderwijshuisvesting								
Greydanus college	500	500				2015		40
Dingstede	300	300				2015		15
1e inrichting OLP en meubilair tbv CSG Dingstede	49	49				2013		10
Anne Frank locatie centrum capaciteit agv verzelfst. Dislocatie	387	387				2014		40
schoolvoorzieningen NVL	2.100				2.100	2018		40
gymlokaal NVL	850				850	2018		40
grondkosten NVL	225				225	2018		nvt
totaal investeringen onderwijshuisvesting	4.411	1.236	0	0	3.175			
investeringen voertuigen en afvalcontainers								
Ondergrondse containers	120				120	2016	dekking tarief	15
vervanging chips minicontainers (groen en grijs)	60	60				2013	dekking tarief	5
Vervanging vrachtwagen G10	200				200	2017		7
aanvulling perscontainer mobiel ivm prijsontwikkeling	5			5		2015	dekking tarief	7
Materieel gladheid	40				40	2016		7
Diverse voertuigen < 3.500 kg	109	121	120	0	109	2016		7
Diverse voertuigen < 3.500 kg	39	-80	39	80				7
Diverse materieel openbare ruimte	43	18	0	10	43	2016		7
totaal investeringen voertuigen en afval	616	119	159	95	512			
investeringen openbare ruimte								
herinrichting binnenring 2e helft (incl BDU subs 25%)	0		0	1.000		2016	BDU subsidie	15
<i>civiele kunstwerken</i>								
vervanging kademuren Mallegat	810				810	2018		40
<i>openbare verlichting</i>								
verplaatsing lichtmasten	150				150	2016		10
<i>wegen</i>								
achterstallig onderhoud wegen, Oevers C	500		500			2016		15
koedijkslanden fase 4	255				255	2017		15
herstraten indische buurt aansluitend op vervanging riolering	350				350	2016		15
herinrichting zuidzijde Kromme Elleboog	210		210			2015	grondverkoop	1
aanleg camperplaats	80	80				2014		15
<i>parkeren</i>								
totaal investeringen openbare ruimte	2.355	80	710	1.000	1.565			
investeringen rioleringen afkoppeling								
vervangen MMB (software telemetrie-systeem voor pompen en gemalen)	175	175				2013	dekking tarief	5
riolering scholencampus Ezinge	300	300				2014	dekking tarief	35
vervanging gemalen, persleidingen, drukriolering en randvoorzieningen	263				263	2016	dekking tarief	35
Koedijkslanden fase 4	300				300	2017	dekking tarief	35
totaal investeringen riolering/afkoppeling	1.038	475	0	0	563			
overige investeringen								
aanschaf hardware	100				100	2016		5
aanschaf software	50				50	2016		5
projecten automatisering & informatisering	306				306	2016		5
pelikaantie groot onderhoud dak en installaties	56				56	2016		20
Havens en Vaarten. Vervangen 27 energiezuilen en vuilriooldepot	46				46	2016		15
Vernieuwen besturing en aandrijving Kaapbruggen	100				100	2016		15
Renoveren platdak bedekking Meppels INN	36				36	2016		25
Vervangen binnenriolering Pelikaantie	21				21	2016		40
vervangen radiatoren + leidingwerk secretarie	30				30	2016		15
zonnepanelen op gemeentelijke daken	50	50				2013		20
zonnepanelen op gemeentelijke daken	50		50			2014		20
zonnepanelen op gemeentelijke daken	50			50		2015		20
zonnepanelen op gemeentelijke daken	50				50	2016		20
aanpassing van de publiekshal	100	100				2013		15
noodstroomaggregaat	60	60				2013		10
totaal investeringen overig	1.105	210	50	50	795			
Totaal nieuwe investeringen 2013-2016		2.120	919	1.145	6.610			
Kapitaallasten tlv exploitatie		33	97	128	290			
			= verschuiving					

V. Verwachte ontwikkeling reservepositie

Overzicht ontwikkeling reserves gemeente Meppel PPN 2013 - 2016										
plus = storting, min = onttrekking										
bedragen x € 1000	Stand eind 2011	Voorgestelde resultaat bestemming 2011	verwachte mutaties 2012	begrote stand eind 2012		begrote mutaties 2013	begrote mutaties 2014	begrote mutaties 2015	begrote mutaties 2016	begrote stand eind 2016
Algemene bufferreserve	9.509	3.100	-	12.609		-	-	-	-	12.609
Vrij-bestedbare reserve en rekeningresultaat 2011	9.630	4.524	309	4.796		-	-	76	-	4.720
Bestemmingsreserves	10.475	6	2.213	8.255		1.035	780	1.260	-	5.180
Totaal reserves	29.613	1.431	2.522	25.660		1.035	780	1.336	-	22.509